

Περιγραφή Περιεχομένου ΑΠ Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Α΄

Γυμνασίου

Σκοπός της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στη Α΄ Γυμνασίου είναι κατά κύριο λόγο η γνωριμία των μαθητών/τριών με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και η μύση τους στη λειτουργία του, σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας, ώστε βαθμιαία να αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς από το πρωτότυπο και γενικότερα τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, προέκταση του οποίου είναι ο ευρωπαϊκός πολιτισμός.

Κρίνεται σημαντικό να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές/τριες στη γνώση της δομής της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και να μελετήσουν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, των οποίων η λειτουργία είναι σημαντική στον αρχαίο ελληνικό λόγο. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές (στο λεξιλόγιο, τη μορφολογία και τη σύνταξη) της Κοινής Νέας Ελληνικής με την Αρχαία Ελληνική και να ενισχυθεί η ικανότητά τους στη μεταφορά (μετάφραση) αρχαίων ελληνικών κειμένων (ύστερα από την σε βάθος κατανόηση του περιεχομένου τους) στη Νέα Ελληνική Γλώσσα.

Περιεχόμενο ύλης

I. Κείμενο – απόδοση κειμένου στα Νέα Ελληνικά

- Ποικιλία γραμματειακών ειδών (ενδεικτικά: μύθοι, αποφθέγματα, εκκλησιαστικά κείμενα, ρητορικοί λόγοι, ιστορικά κείμενα κ.λπ.) [Δ.Ε. I., 1.1.,1.2., 2.1.,2.2]
- Ιστορικότητα κειμένου - πληροφορίες για τον δημιουργό [Δ.Ε. I., 3.1., 3.2.]
- Χαρακτηριστικά γραμματειακού είδους κειμένου [Δ.Ε. IX. 1.]
- Δομή/οργάνωση λόγου (κατανόηση συντακτικής δομής του κειμένου)
- Ανάγνωση, επεξεργασία – ερμηνεία κειμένου [Δ.Ε. I., 3., 3.2.]
- Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση κειμένου, για εντοπισμό και κριτική αποτίμηση των πληροφοριών, για εντοπισμό του κεντρικού νοήματος του κειμένου [Δ.Ε. X. 1]
- Γλωσσικά στοιχεία, εκφραστικά μέσα (ενδεικτικά: εικόνες, σχήματα λόγου, ρητορικές ερωτήσεις κ.λπ.)
- Ύφος και πιθανός σκοπός του κειμένου [Δ.Ε. I., 1.2., 2.]
- Διαχρονικές ανθρωπιστικές ιδέες [Δ.Ε. I., 1., 1.1.]
- Λεξιλογικά: ετυμολογία, παραγωγή, σύνθεση, συνώνυμα – αντώνυμα, αρχαιοπρεπείς – στερεότυπες φράσεις στα Νέα Ελληνικά – διαχρονικότητα της Ε.Γ. [Δ.Ε. II. 1., 1.1., 1.2., 1.3., 2., 2.1., 2.2., 2.3., VII. 3., 3.1.]

II. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα

- **Γραμματικά:** ορισμός, μορφή (σχηματισμός, κλίση, τονισμός, ορθογραφία), λειτουργία
Φωνήεντα- σύμφωνα- δίφθογγοι [Δ.Ε. III. 1.,1.2., 1.3., 1.4., 2., 2.1., 3.]

Τόνοι και πνεύματα, κανόνες τονισμού [Δ.Ε. ΙΙΙ. 2., 2.1., 3.]

Τα μέρη του λόγου [Δ.Ε. ΙV. 1. 1.1., 1.2.]

Κλίση του άρθρου, α' και β' κλίση ουσιαστικών [VII. 1., 1.1., 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3.]

Προσωπική αντωνυμία [Δ.Ε. VI. 1. 1.1., 1.2.]

Δεικτική αντωνυμία [Δ.Ε. VI. 2., 2.1., 2.2.]

Κτητική αντωνυμία [Δ.Ε. VI. 3., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4.]

Οριστική Ενεστώτα, Παρατατικού και Μέλλοντα του ρ. *είμι*, οριστική Ενεστώτα, Παρατατικού, Μέλλοντα και Αορίστου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής (συλλαβική και χρονική αύξηση) [Δ.Ε. V. 1., 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2., 3., 3.1., V. 6., 6.1. 6.1.1., 6.1.2., 6.1.3., 6.1.4., 6.1.5., 7., 7.1., 7.1.1., 7.1.2., 7.1.3., 7.1.5., 8., 8.1., 8.2., 8.3., 9., 9.1., 9.2.,]

- **Συντακτικά:**

το αντικείμενο - ρήματα μεταβατικά και αμετάβατα, συνδετικά ρήματα – υποκείμενο – κατηγορούμενο, [Δ.Ε. V. 4., 4.1., 4.2., 5., 5.1., V. 9.2., 9.3., 9.4. VI. 1.3., 1.4.]

Εμπρόθετοι προσδιορισμοί (έν, εις, έκ/έξ, διά +αιτ, σύν, περι+γεν.) [VIII. 1., 1.1.]

Δεικτική αντωνυμία [Δ.Ε. VI. 2.3., 2.4., 2.5.]

Α' και β' κλίση ουσιαστικών [Δ.Ε. VII. 1.2., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 2.

Περίγραμμα Περιεχομένου ΑΠ Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Β΄ Γυμνασίου

Σκοπός της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στη Β΄ Γυμνασίου είναι κατά κύριο λόγο η περαιτέρω γνωριμία των μαθητών/τριών με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και η μύησή τους στη λειτουργία του, σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας, ώστε βαθμιαία να αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς από το πρωτότυπο.

Κρίνεται σημαντικό να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές/τριες στη γνώση της δομής της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και να μελετήσουν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, των οποίων η λειτουργία είναι σημαντική στον αρχαίο ελληνικό λόγο. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές (στο λεξιλόγιο, τη μορφολογία και τη σύνταξη) της Κοινής Νέας Ελληνικής με την Αρχαία Ελληνική και να ενισχυθεί η ικανότητά τους στη μεταφορά (μετάφραση) αρχαίων ελληνικών κειμένων (ύστερα από την σε βάθος κατανόηση του περιεχομένου τους) στη Νέα Ελληνική Γλώσσα.

Περιεχόμενο ύλης

I. Κείμενο – απόδοση κειμένου στα Νέα Ελληνικά

- Ποικιλία γραμματειακών ειδών (ενδεικτικά: μύθοι, ρητορικοί λόγοι, ιστορικά κείμενα κ.λπ.) - Χαρακτηριστικά γραμματειακού είδους κειμένου (Δ.Ε. XIII. 1)
- Ιστορικότητα κειμένου - πληροφορίες για τον δημιουργό (Δ.Ε. I. 2.1, 3.1)
- Δομή/οργάνωση λόγου - κατανόηση συντακτικής δομής του κειμένου (Δ.Ε. XIII. 3)
- Ανάγνωση, επεξεργασία – ερμηνεία κειμένου (Δ.Ε. I. 2, 2.2, 3, XIII. 3)
- Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση κειμένου, για εντοπισμό και κριτική αποτίμηση των πληροφοριών, για εντοπισμό του κεντρικού νοήματος του κειμένου (Δ.Ε. I. 3.2, XIV. 1)
- Γλωσσικά στοιχεία, εκφραστικά μέσα (ενδεικτικά: εικόνες, σχήματα λόγου, ρητορικές ερωτήσεις κ.λπ.) (Δ.Ε. XIII. 2)
- Ύφος και πιθανός σκοπός του κειμένου (Δ.Ε. I. 2)
- Διαχρονικές ανθρωπιστικές ιδέες (Δ.Ε. I. 1, 1.1, 1.2)
- Λεξιλογικά: ετυμολογία, παραγωγή, σύνθεση, συνώνυμα – αντώνυμα, αρχαιοπρεπείς – στερεότυπες φράσεις στα Νέα Ελληνικά (Δ.Ε. II. 1, 1.1, 1.2, 1.3, 2, 2.1, 2.2, 2.3)

II. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα

- **Γραμματικά:** ορισμός, μορφή (σχηματισμός, κλίση, τονισμός, ορθογραφία), λειτουργία
  - ❖ Βασικοί κανόνες τονισμού (Δ.Ε. III. 1, 1.1, 1.1.1)
  - ❖ Ουσιαστικά Α' και Β' κλίσης (Δ.Ε. V. 1.1, 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.7, 1.1.8, 1.2.5, 1.2.6)
  - ❖ Δευτερόκλιτα επίθετα (Δ.Ε. VI. 1, 1.1, 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4)
  - ❖ Οριστική βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. IV. 1, 1.1, 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 3, 3.1, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 4, 4.1, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 5, 5.1, 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 6, 6.1, 7, 7.1, 7.1.2, 7.2)
  - ❖ Απαρέμφατο ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. IX. 1, 1.1, 1.1.1)
  - ❖ Μετοχή ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. XII. 1, 1.1, 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.2.6)
  - ❖ Παραθετικά ομαλών επιθέτων και επιρρημάτων (Δ.Ε. VII. 1, 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5)
  - ❖ Αναφορική αντωνυμία (Δ.Ε. XI. 1, 1.1, 1.2, 1.4)

- **Συντακτικά:**
  - ❖ Κύριοι όροι της πρότασης (Υποκείμενο – κατηγορημα) (Δ.Ε. IV. 2, 2.1, 2.1.4, 2.1.5, 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 7.3, 7.3.1, V. 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4)
  - ❖ Είδη αντικειμένου (άμεσο, έμμεσο, σύστοιχο) (Δ.Ε. IV. 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3)
  - ❖ Επιθετικός προσδιορισμός (Δ.Ε. VIII 1, 1.1, 1.2)
  - ❖ Είδη απαρεμφάτου (ειδικό – τελικό) (Δ.Ε. IX. 2, 2.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 3, 3.1, 3.1.1, 3.1.2)
  - ❖ Ταυτοπροσωπία και ετεροπροσωπία (Δ.Ε. IX. 4, 4.1, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5)
  - ❖ Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (Δ.Ε. X. 1, 1.1, 2, 2.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4)
  - ❖ Επιθετική μετοχή (Δ.Ε. XII. 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3)
  - ❖ Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση (Δ.Ε. XI. 1.3, 1.3.1)
  - ❖ Β' όρος της σύγκρισης (Δ.Ε. VII. 2, 2.1)

Περίγραμμα Περιεχομένου ΑΠ Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γ' Γυμνασίου

Σκοπός της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στη Γ' Γυμνασίου είναι κατά κύριο λόγο η περαιτέρω γνωριμία των μαθητών/τριών με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και η μύησή τους στη λειτουργία του, σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας, ώστε βαθμιαία να αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς από το πρωτότυπο.

Κρίνεται σημαντικό να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές/τριες στη γνώση της δομής της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και να μελετήσουν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, των οποίων η λειτουργία είναι σημαντική στον αρχαίο ελληνικό λόγο. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές (στο λεξιλόγιο, τη μορφολογία και τη σύνταξη) της Κοινής Νέας Ελληνικής με την Αρχαία Ελληνική και να ενισχυθεί η ικανότητά τους στη μεταφορά (μετάφραση) αρχαίων ελληνικών κειμένων (ύστερα από την σε βάθος κατανόηση του περιεχομένου τους) στη Νέα Ελληνική Γλώσσα.

Περιεχόμενο ύλης

I. Κείμενο – απόδοση κειμένου στα Νέα Ελληνικά

- Ποικιλία γραμματειακών ειδών (ενδεικτικά: φιλοσοφικά κείμενα, ρητορικοί λόγοι, ιστορικά κείμενα, εκκλησιαστικά κείμενα κ.λπ.) (Δ.Ε. XI. 1, 1.1, 1.2)
- Ιστορικότητα κειμένου - πληροφορίες για τον δημιουργό (Δ.Ε. I. 3.1, 3.2)
- Χαρακτηριστικά γραμματειακού είδους κειμένου (Δ.Ε. I. 3, 3.1, XI. 1. 1.1, 1.2)
- Δομή/οργάνωση λόγου – κατανόηση συντακτικής δομής του κειμένου
- Ανάγνωση, επεξεργασία – ερμηνεία κειμένου (Δ.Ε. I. 2, 2.1, 2.2)
- Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση κειμένου, για εντοπισμό και κριτική αποτίμηση των πληροφοριών, για εντοπισμό του κεντρικού νοήματος του κειμένου (Δ.Ε. I. 2.2)
- Γλωσσικά στοιχεία, εκφραστικά μέσα (ενδεικτικά: εικόνες, σχήματα λόγου, ρητορικές ερωτήσεις κ.λπ.) (Δ.Ε. XI. 1, 1.1, 1.2)
- Ύφος και πιθανός σκοπός του κειμένου (Δ.Ε. I. 2)
- Διαχρονικές ανθρωπιστικές ιδέες (Δ.Ε. I. 1, 1.1, 1.2)
- Λεξιλογικά: ετυμολογία, παραγωγή, σύνθεση, συνώνυμα – αντώνυμα, αρχαιοπρεπείς – στερεότυπες φράσεις στα Νέα Ελληνικά (Δ.Ε. II. 1.2, 1.3, 2, 2.1, 2.2)

II. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα

- **Γραμματικά:** ορισμός, μορφή (σχηματισμός, κλίση, τονισμός, ορθογραφία), λειτουργία,
  - Βασικοί κανόνες τονισμού (Δ.Ε. III. 1, 1.1, 1.2)
  - Συμφωνόληκτα αφωνόληκτα και ημιφωνόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (Δ.Ε. IV. 1, 1.1, 1.2, 1.3)
  - Υποτακτική Ενεστώτα και Αορίστου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. VII. 1.1, 1.2, 1.3)
  - Υποτακτική Ενεστώτα του ρήματος είμι (Δ.Ε. VII. 1.4)

- Ευκτική Ενεστώτα, Μέλλοντα και Αορίστου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. VII. 2, 2.1)
- Ευκτική Ενεστώτα και Μέλλοντα του ρήματος ειμί (Δ.Ε. VII. 2.2)
- Προστακτική Ενεστώτα και Αορίστου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. VII. 3, 3.1)
- Προστακτική Ενεστώτα του ρήματος ειμί (Δ.Ε. VII. 3.2)
- Μετοχή Ενεστώτα, Μέλλοντα και Αορίστου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής (Δ.Ε. IV. 1, 1.1, 1.2, 1.3)
- Μετοχή Ενεστώτα και Μέλλοντα του ρήματος ειμί (Δ.Ε. IV. 2)
- Μέσος και παθητικός Μέλλοντας και Αόριστος (Δ.Ε. VIII. 1, 1.1, 1.2)
- Αόριστη και ερωτηματική αντωνυμία (Δ.Ε. X. 1, 1.1, 1.2)

• **Συντακτικά:**

- Κύριοι όροι της πρότασης (Υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο) (Δ.Ε. I. 2.2 Δ.Ε. V. 2, 2.1, 3, 3.1, 4, 4.1, Δ.Ε. X. 1.4, 2.1.2)
- Είδη απαρεμφάτου (ειδικό – τελικό) (Δ.Ε. V. 1.3, 1.4, 1.5)
- Ταυτοπροσωπία και ετεροπροσωπία (Δ.Ε. V. 2, 2.1, 3, 3.1, 4)
- Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (Δ.Ε. V. 4, 4.1)
- Επιρρηματική μετοχή (Δ.Ε. VI. 3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4)
- Εγκλίσεις (Δ.Ε. VII. 1.1, 2, 3)
- Επιθετικός και κατηγορηματικός προσδιορισμός (Δ.Ε. IX. 1, 1.1, 1.2)